

Η εκπαίδευση με μια ματιά 2017 Δείκτες ΟΟΣΑ

Περίληψη στα ελληνικά

Οι απόφοιτοι από σχολές που σχετίζονται με τις επιστήμες έχουν τις καλύτερες προοπτικές απασχόλησης, όχι όμως στο σύνολό τους

Στην πλειονότητα των χωρών του ΟΟΣΑ οι πιο δημοφιλείς πανεπιστημιακοί τίτλοι σπουδών τους οποίους κατέχουν οι ενήλικες είναι στον τομέα των επιχειρήσεων, της διοίκησης ή της νομικής. Κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ το 23% των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που έχουν ολοκληρώσει σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαθέτουν πτυχίο σε έναν από αυτούς τους τρεις τομείς, έναντι 5% στις φυσικές επιστήμες, τη στατιστική και τα μαθηματικά, 4% στις ΤΠΕ και 17% στη μηχανική, τη βιομηχανική παραγωγή και τα δομικά έργα. Το ποσοστό είναι παρόμοιο όσον αφορά τους νεοεισακτέους φοιτητές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υποδεικνύοντας ότι το ενδιαφέρον για αυτούς τους τομείς σπουδών παραμένει αμετάβλητο.

Εντούτοις, το ενδιαφέρον για τις επιστήμες, την τεχνολογία, τη μηχανική και τα μαθηματικά αυξάνεται καθώς αυξάνει και το επίπεδο εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, το 2015 ο αριθμός των αποφοίτων σε αυτούς τους τομείς σπουδών σε διδακτορικό επίπεδο ήταν σχεδόν διπλάσιος από αυτόν σε επίπεδο πτυχίου. Οι εν λόγω τομείς συγκεντρώνουν επίσης την προτίμηση των διεθνών σπουδαστών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι κατά μεγαλύτερο ποσοστό (το ένα τρίτο των ατόμων που σπουδάζουν στις χώρες του ΟΟΣΑ) παρακολουθούν προγράμματα σπουδών σε τομείς που σχετίζονται με τις επιστήμες.

Το ενδιαφέρον για τη μηχανική είναι μεγαλύτερο σε επίπεδο ανώτερης δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης από όσο σε τριτοβάθμιο επίπεδο λόγω των στενών σχέσεων των προγραμμάτων αυτών με το βιομηχανικό τομέα. Περίπου το ένα τρίτο των σπουδαστών σε προγράμματα ανώτερης δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης αποκτούν πτυχίο στη μηχανική, τη βιομηχανική παραγωγή και τα δομικά έργα, ποσοστό που είναι υπερδιπλάσιο εκείνου σε τριτοβάθμιο επίπεδο.

Οι τομείς σπουδών που σχετίζονται με τις επιστήμες, την τεχνολογία, τη μηχανική και τα μαθηματικά επίσης παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης, αντικατοπτρίζοντας τις απαιτήσεις της κοινωνίας που βασίζεται όλο και περισσότερο στην καινοτομία. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων από σχολές ΤΠΕ είναι 7 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερο από αυτό των αποφοίτων από σχολές καλών τεχνών και ανθρωπιστικών επιστημών ή από σχολές κοινωνικών επιστημών, δημοσιογραφίας και ενημέρωσης. Εντούτοις, τα ποσοστά απασχόλησης των πτυχιούχων διαφορετικών επιστημονικών κλάδων διαφέρουν επίσης: οι απόφοιτοι φυσικών επιστημών, μαθηματικών και στατιστικής είναι πιθανότερο να έχουν παρόμοια ποσοστά απασχόλησης με τους αποφοίτους καλών τεχνών και ανθρωπιστικών επιστημών – που είναι αμφότερα πιο χαμηλά από αυτά των μηχανικών ή των ειδικών στις ΤΠΕ.

Η ισότητα των φύλων όσον αφορά τα ποσοστά αποφοίτησης εξακολουθεί να αποτελεί μακρινό όνειρο σε ορισμένους τομείς σπουδών, ιδιαίτερα στην ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση.

Αντίθετα εμφανίζει βελτίωση στην τριτοβάθμια βαθμίδα, αν και οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν περίπου μόνο έναν στους τέσσερις νεοεισακτέους φοιτητές στη μηχανική, τη βιομηχανική παραγωγή και τα δομικά έργα. Από την άλλη πλευρά, σχεδόν τρεις στους τέσσερις νεοεισακτέους φοιτητές στους τομείς της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας είναι γυναίκες. Σε άλλους τομείς σπουδών -όπως η διοίκηση επιχειρήσεων και η νομική, οι φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και η στατιστική- η ισότητα των φύλων όσον αφορά τους νεοεισακτέους φοιτητές έχει σχεδόν επιτευχθεί.

Οι ενήλικες έχουν γενικά καλύτερο μορφωτικό επίπεδο σήμερα, όμως μερικοί εξακολουθούν να υστερούν

Από το 2000 το μορφωτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού έχει αυξηθεί σημαντικά σε όλες τις χώρες μέλη και τις χώρες εταίρους του ΟΟΣΑ. Ενώ το 2000 το υψηλότερο ολοκληρωμένο επίπεδο εκπαίδευσης των περισσότερων νέων ενηλίκων ήταν η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σήμερα η πλειονότητα των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών κατέχει πτυχίο πανεπιστημίου. Το ποσοστό των νέων ενηλίκων που δεν παρακολούθησαν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μειώθηκε στο 16% στην πλειονότητα των χωρών μελών και των χωρών εταίρων του ΟΟΣΑ το 2016. Μολονότι όλο και περισσότεροι ενήλικες φτάνουν στην ανώτερη δευτεροβάθμια βαθμίδα, παραμένει αβέβαιο αν θα την ολοκληρώσουν. Ανάμεσα στις χώρες που διαθέτουν πραγματικά δεδομένα κοόρτης, περίπου το 25% των σπουδαστών που εγγράφηκαν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν είχαν ακόμη αποφοιτήσει δύο έτη μετά τη θεωρητική ημερομηνία λήξης του συγκεκριμένου κύκλου σπουδών. Επιπλέον, τέσσερις στους πέντε από τους εν λόγω σπουδαστές είχαν πλέον διακόψει την εκπαίδευσή τους. Τούτο αποτελεί σημαντική απώλεια: το ποσοστό ανεργίας των νέων ενηλίκων (25-34 ετών) που δεν κατάφεραν να ολοκληρώσουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ανέρχεται σχεδόν στο 17%, έναντι 9% για αυτούς που την ολοκλήρωσαν.

Για τους ενήλικες που διαθέτουν πτυχίο πανεπιστημίου η απόδοση της επένδυσης στην εκπαίδευση είναι πολύ υψηλή. Πιο συγκεκριμένα, έχουν κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες περισσότερες πιθανότητες να εργάζονται και οι αποδοχές τους θα είναι κατά 56% περισσότερες κατά μέσο όρο σε σύγκριση με τους ενήλικες που έχουν ολοκληρώσει μόνο την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Είναι επίσης οι πρώτοι που ανακάμπτουν έπειτα από οικονομική ύφεση. Ειδικότερα, τα ποσοστά απασχόλησης των νέων ενηλίκων με πτυχίο πανεπιστημίου έχουν επανέλθει στα προ της κρίσης επίπεδα, ενώ τα ποσοστά εκείνων που δεν ολοκλήρωσαν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση εξακολουθούν να είναι χαμηλά. Οι ενήλικες με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν επίσης λιγότερες πιθανότητες να υποφέρουν από κατάθλιψη από ό,τι οι ενήλικες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο. Για αυτούς τους λόγους, οι νέοι ενήλικες προτιμούν όλο και περισσότερο να συνεχίζουν τις σπουδές τους, προκειμένου να διευρύνουν τα προσόντα τους, αντί να εισέρχονται στην αγορά εργασίας αμέσως μετά την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Μεταξύ του 2000 και του 2016 το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 20-24 ετών που συνέχιζαν τις σπουδές τους αυξήθηκε κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, ενώ το ποσοστό εκείνων που εργάζονταν μειώθηκε κατά 9 εκατοστιαίες μονάδες.

Οι συνολικές δαπάνες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν ξεπεράσει τις εγγραφές των φοιτητών

Οι δαπάνες αυξάνονταν με πολύ υψηλότερο ρυθμό από όσο οι εγγραφές των φοιτητών σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, ιδιαίτερα στην τριτοβάθμια. Οι δαπάνες για τα πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα αυξήθηκαν μεταξύ του 2010 και του 2014, αν και οι εγγραφές μειώθηκαν ελαφρώς κατά την ίδια περίοδο. Αντίθετα, ο ρυθμός αύξησης των συνολικών δαπανών για τα τριτοβάθμια ιδρύματα ήταν υπερδιπλάσιος του ρυθμού αύξησης των φοιτητών κατά την ίδια περίοδο, αντικατοπτρίζοντας την έμφαση που αποδίδουν οι κυβερνήσεις και η κοινωνία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Μολονότι οι δημόσιες δαπάνες για τα πρωτοβάθμια έως τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα κατέγραψαν σαφή άνοδο, δεν συμβάδισαν με την αύξηση του ΑΕΠ μεταξύ του 2010 και του 2014 κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ. Τούτο οδήγησε σε 2% μείωση των δημόσιων δαπανών για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά την ίδια περίοδο. Ομοίως, σε μισές από τις χώρες του ΟΟΣΑ, το ποσοστό των δημόσιων δαπανών για την πρωτοβάθμια έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση στις συνολικές κυβερνητικές δαπάνες μειώθηκε μεταξύ του 2010 και του 2014.

Το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης που διατίθεται για την υποχρεωτική εκπαίδευση είναι πολύ υψηλότερο από αυτό για την τριτοβάθμια. Μολονότι ο δημόσιος τομέας εξακολουθεί να παρέχει το 91%

των πόρων σε πρωτοβάθμιο, δευτεροβάθμιο και μεταδευτεροβάθμιο μη τριτοβάθμιο επίπεδο, παρέχει μόνο το 70% των συνολικών δαπανών σε τριτοβάθμιο επίπεδο, αφήνοντας τα υπόλοιπα έξοδα στα νοικοκυριά. Εντούτοις, το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης για τις εκπαιδευτικές δαπάνες στα εκπαιδευτικά ιδρύματα παρέμεινε γενικά σταθερό μεταξύ του 2010 και του 2014 σε όλες τις βαθμίδες.

Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού πλήττεται από τους στάσιμους μισθούς και το γηράσκον εργατικό δυναμικό

Οι εκπαιδευτικοί είναι η ραχοκοκαλιά του εκπαιδευτικού συστήματος, όμως το επάγγελμά τους προσελκύει συνεχώς λιγότερους νέους φοιτητές και το εκπαιδευτικό προσωπικό γερνάει, ιδιαίτερα στις υψηλότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες. Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ το 33% των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας έως και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ήταν τουλάχιστον 50 ετών το 2015, σημειώνοντας αύξηση 3 εκατοστιαίων μονάδων από το 2005. Επιπρόσθετα, το επάγγελμα εξακολουθεί να κυριαρχείται από γυναίκες: 7 στους 10 εκπαιδευτικούς είναι γυναίκες κατά μέσο όρο σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ. Εντούτοις, τα δύο φύλα αντιπροσωπεύονται πιο ισότιμα σε υψηλότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες: ενώ το 97% των εκπαιδευτικών στην προσχολική εκπαίδευση είναι γυναίκες, το ποσοστό διαμορφώνεται στο 43% στην τριτοβάθμια βαθμίδα.

Οι μισθοί των εκπαιδευτικών είναι χαμηλοί σε σύγκριση με τους μισθούς εργαζομένων πλήρους απασχόλησης με παρόμοιο επίπεδο εκπαίδευσης. Τούτο αποτελεί βασικό εμπόδιο για την προσέλκυση νέων ανθρώπων στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Μολονότι οι μισθοί των εκπαιδευτικών αυξάνονται ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία διδάσκουν, εξακολουθούν να κυμαίνονται μεταξύ του 78% - 94% των μισθών των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης με πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών. Η οικονομική κρίση του 2008 είχε άμεση επίδραση στους μισθούς των εκπαιδευτικών, που είτε πάγωσαν είτε περικοπήκαν σε μερικές χώρες. Μεταξύ του 2005 και του 2015 οι προβλεπόμενοι από το νόμο μισθοί των εκπαιδευτικών μειώθηκαν σε πραγματικούς όρους στο ένα τρίτο των χωρών και των οικονομιών με διαθέσιμα δεδομένα.

Άλλα συμπεράσματα

Λόγω της χαμηλότερης δημόσιας επένδυσης στην εκπαίδευση νηπιακής ηλικίας, το ποσοστό των παιδιών που εγγράφονται σε ιδιωτικά ιδρύματα σε αυτή τη βαθμίδα είναι πολύ μεγαλύτερο από όσο στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Τα προγράμματα γενικής ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι πιο δημοφιλή από όσο τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, το 37% των ατόμων ηλικίας 17-19 ετών είναι εγγεγραμμένα στη γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, έναντι 25% σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, αν και τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης συνιστούν σημαντικό σκέλος των εκπαιδευτικών συστημάτων σε πολλές χώρες.

Η οικονομική ενίσχυση βοηθά στην αντιστάθμιση της επιβάρυνσης από τα υψηλά διδάκτρα που χρεώνουν τα τριτοβάθμια ιδρύματα. Ειδικότερα, το 75% ή περισσότερο των σπουδαστών στην Αυστραλία, την Αγγλία (Ηνωμένο Βασίλειο) και τις Ηνωμένες Πολιτείες λαμβάνουν δημόσια δάνεια ή υποτροφίες/ επιχορηγήσεις.

Συστήματα ελεύθερης εισαγωγής σε δημόσια και/ή ιδιωτικά τριτοβάθμια ιδρύματα υπάρχουν σε περισσότερες από τις μισές χώρες και οικονομίες με διαθέσιμα στοιχεία. Οι εξετάσεις σε εθνικό/κεντρικό επίπεδο που λαμβάνουν χώρα στο τέλος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι εξετάσεις εισαγωγής που διεξάγονται από τριτοβάθμια ιδρύματα, χρησιμοποιούνται ευρύτατα για την εισαγωγή στα προγράμματα προπτυχιακών σπουδών των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2017-en